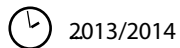

SHAPE – oblikovanje celostnega pristopa k zaščiti morskega okolja in obal Jadrana *SHAPE – Shaping an Holistic Approach to Protect the Adriatic Environment between coast and sea*

Slovenska obala

2013/2014

UDK: xxxx ■ 1.03 Kratki znanstveni prispevek / Short Scientific Article ■ SUBMITTED: May 2014 / PUBLISHED: October 2014

TIP PROJEKTA TYPE OF PROJECT

pilotni projekt

DELOVNE SKUPINE WORKGROUP

vodja delovne skupine 1: asist. dr. Gregor Čok u.d.i.a;
člani skupine: Andrej Mlakar u.d.i.a, Mateja Segulin u.d.i.a, Andreja Skubic u.d.i.a

SODELUJOČI PARTICIPANTS

Slavko Mezek, Alberto Manzin, Marko Starman, delovna skupina 2: Janko Rožič, Mitja Suhadolc, Gašper Drašler, predstavniki ribičev, marikulture, turističnih organizacij

INSTITUCIJE INSTITUTIONS

Generalna Direkcija za okolje ter varstvo tal in obale Regije Emilia-Romagna (vodilni partner SHAPE); vključeni v pilotni projekt: Regionalni razvojni center Koper RRA Južna Primorska, Center za pospeševanje podjetništva Piran, Javni zavod Krajinski park Strunjan, Občina Piran, Občina Izola, Krajevna skupnost Strunjan

SPLETNA STRAN WEBPAGE

<http://www.shape-ipaproject.eu/>
<http://www.rrc-kp.si/sl/kdo-smo/aktualni-projekti/shape.html>

GRADIVO PRIPRAVIL MATERIALS PREPARED BY

asist. dr. Gregor Čok

COBISS Slovene Co-operative Online Bibliographic System and Services
ČOK, Gregor, MLAKAR, Andrej, SEGULIN, Mateja, SKUBIC, Andreja. SHAPE : Shaping an holistic approach to protect the adriatic environment between coast and sea = Oblikovanje celostnega pristopa k zaščiti morskega okolja in obal Jadrana, Pilotni projekt : idejna zasnova krajinsko urbanistične ureditve za Strunjan in idejne rešitve posameznih prostorskih ureditev : poročilo zaključne faze. 24 f., ilustr. [COBISS.SI-ID 3020932]

UVODNIK
EDITORIAL
ČLANEK
ARTICLE
RAZPRAVA
DISCUSSION
RECENZIJA
REVIEW
PROJEKT
PROJECT
DELAVNICA
WORKSHOP
NATEČAJ
COMPETITION
PREDSTAVITEV
PRESENTATION

VSEBINA

V Sloveniji predstavlja obalni pas kompleksno fizično in socialno okolje, v katerega gravitira veliko število interesov. Zaradi dolgoletne ekstenzivne urbanizacije in postopnega uvajanja varstvenih režimov so se na številnih obalnih lokacijah možnosti zelenega kvalitativnega razvoja praktično že izčrpale. Na osnovi sprejetih Evropskih strategij, Protokola o integralnem upravljanju z obalnim območjem (ICZM) in časovnice za uvedbo Pomorskega prostorskega načrtovanja se tudi v Sloveniji pripravljajo posamezna izhodišča in modeli za vzpostavitev integralnega upravljanja obalnega pasu.

Projekt SHAPE je usmerjen v problematiko trajnostnega razvoja na območju Jadrana, natančneje v krepitev institucionalne podpore za varstvo in upravljanje virov (naravnih in kulturnih) ter preprečevanja tveganj. Namen projekta je vzpostaviti večnivojski in medsektorski sistem upravljanja obalnih območij, ki bo usmerjen v racionalno rabo virov in sposoben reševanja konfliktov med različnimi rabami. Projekt je bil izveden ob finančni podpori IPA Adriatic. V njem je sodelovalo 13 partnerjev z obeh obal Jadrana (iz 7-ih Italjanskih jadranskih regij ter Slovenije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Črne gore in Albanije). Vodilni partner je bila Generalna direkcija za okolje ter varstvo tal in obal Regije Emilije-Romaje. Obsegal je naslednje delovne nsklope: 1 - Integralno upravljanje z obalnim območjem, 2 - Uvajanje Pomorskega prostorskega načrtovanja, 3 - Promocija integracije ICZM in morskega prostorskega načrtovanja, 4 - Uvajanje Morskega prostorskega načrtovanja: integracija morskega/kopnega prostorskega načrtovanja ter integralnega upravljanja z obalnim območjem (ICZM). Slovenski partnerji smo v okviru četrtega (4) sklopa pripravili pilotni projekt za prostorsko urejanje Krajinskega parka Strunjan.

Uvod - V okviru projekta SHAPE je bil izdelan pilotni projekt »Idejna zasnova krajinsko urbanistične ureditve za Strunjan in idejne rešitve posameznih prostorskih ureditev« na podlagi katerega smo prepoznali posamezne karakteristike obstoječega sistema planiranja in načrtovanja ter opredelili nabor potrebnih dopolnitev za bodočo vzpostavitev integralnega upravljanja.

Metoda - Raziskava temelji na predpostavki, da so obstoječe problemske situacije v prostoru predvsem posledica neusklajene rabe zemljišč na kopnem in morju, ki temeljijo na različnih sistemskih in upravnih pomankljivostih. V okviru pilotnega projekta smo simulirali izdelavo idejne prostorske rešitve za obalni pas na območju Strunjana, pri čemer smo v posameznih korakih ugotavljali obstoječe pomankljivosti in potencialne rešitve. Uporabljena je bila deskriptivna raziskovalna metoda in polstrukturirani intervjuji.

Projekt je razdeljen v tri vsebinske sklope:

1. faza:

Prva, analitična faza je bila usmerjena v prepoznavanje problemskih situacij v prostoru, razlogov, ki tvorijo konflikte ter interesnih skupin uporabnikov.

2. faza:

V drugi fazi smo na podlagi vmesnih rezultatov izdelali idejne prostorske (programske, urbanistične in arhitekturne) rešitve za pet prostorskih enot ter jih v okviru delavnic prezentirali posameznim deležnikom. Na podlagi pripomb in dopolnitev smo v naslednjem koraku izdelali končne rešitve.

3. faza:

V tretji fazi smo s pomočjo analize izdelane simulacije (in delovnega procesa) opredelili posamezna vsebinska in metodološka izhodišča za nadgradnjo obstoječega sistema, kot priporočila za pripravo sistema integralnega upravljanja z obalnim območjem.

Zaključek - Za vzpostavitev učinkovitega integralnega upravljanja z obalnim območjem bo v Sloveniji v bodoče potrebno predvsem:

- opredeliti območje »vzajemne obravnave« (obalni pas) v katerem je potrebno načrtovanje namenske rabe, režime upravljanja in varovanja v prostoru izvajati skupaj na kopnem in morskem delu. Tako se bo vzpostavila potrebna »strukturna in upravna korespondenca«, ki bo zagotavljala učinkovito umeščanje programov na kopnem in morskem delu,
- vzpostaviti upravni in planerski sistem skupnega načrtovanja,
- vse posege v prostoru izvajati v soglasju s kompetentno stroko, lokalno skupnostjo in drugimi dotičnimi interesnimi skupinami,
- opredeliti širši nabor razvojnih in varovalnih prioritet pri načrtovanju posegov v prostoru: npr. vizualni vidik, širše vplivno območje, sinergija programov, stranski učinki posega v prostoru ipd.

ABSTRACT

Slovenia is in the process of preparing individual reference levels and models for establishing integrated coastal zone management, based on adopted European Strategies, Protocol on Integrated Coastal Zone Management and timelines for implementing Maritime Spatial Planning. To establish efficient integrated spatial management according to the sustainability principles, a system methodology needs to be formed. The said methodology will predominantly upgrade the reference levels spectrum, project goals and the method of their analytical treatment.

A ↓ OMEJENE PROSTORSKE MOŽNOSTI	B ↓ ŠTEVILNI IN RESTRIKTIVNI VARSTVENI REŽIMI	C ↓ NEUSKLAJENO NAČRTOVANJE RABE PROSTORA NA KOPNEM IN MORJU
<ul style="list-style-type: none"> → prostorske omejitve na kopnem in morju → števili interesi na omejenem prostoru (loku grci) → medsektorsko intigriravanje → KONFLIKT PROGRAMOV → KONFLIKT DOSTOFA → EKOLOŠKI KONFLIKT 	<ul style="list-style-type: none"> → režimi v programih in prostorskih smislu omejujejo praktično vse obstoječe dejavnosti in posuže posameznih sektorjev → ni prostora za morejto prilagoditi določenim omejitvam → KONFLIKT RAZVOJNIH MOŽNOSTI → PRILGOJNOST ZA OHRANITEV → KOMPARATIVNI PREDNOSTI LOKACIJE 	<ul style="list-style-type: none"> → odsotnost usklajenega prostorskega planiranja in načrtovanja na morju in kopnem → izrazito ločene prilagoditve za upravljanje, planiranje in načrtovanje prostora na morju in kopnem → režim upravljanja z morskim okoljem nima primerljive hierarhije, postopkov, prostorskih aktov in namenske rabe kot prostor na kopnem → posegi na morju se vključajo z namensko rabo določajo parcelno (s uveljavljenimi) letni celovitega strateškega prostorskega plana → KONFLIKT INTERESOV V PROSTORU → KONFLIKT PRISTOJNOSTI

Slika 1: Temeljni razlogi za obstoječe »problemske situacije« in posledični konflikti v prostoru.

PROBLEMSKE SITUACIJE KOT POSLEDICA NEUSKLAJENEGA NAČRTOVANJA IN RABE PROSTORA NA MORJU IN KOPNEM
1. Školjišče - lokacija, obseg, dostop in upravljanje
2. Ribišstvo - neurejena ribiška infrastruktura
3. Plaža - neurejeno napajanje
4. Navtična infrastruktura - neurejeno stanje
5. Plovne vožine
6. Morski javni potniški promet - ni dostopa na obalo
7. Prostorski razvoj in/ali vizualna degradacija prostora
8. Mirujoči promet - konvencionalne in alternativne rešitve - vplivi na okolje
9. Turistična infrastruktura - vplivi na okolje
10. Prometna infrastruktura v obalnem pasu

Slika 2: Problemske situacije kot posledica neusklajene rabe prostora na kopnem in morju (območje pilotnega projekta).